

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

500 ₪ תשלום כהפ"ח תשפ"ג י"א אפריל 500
לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,
ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: כמה שנים נגזר על רבי שמעון להיות במערה?

את אזנו כי כוונתו לנסוע לארץ ישראל. שמע זאת רבי מאיר ושאל: "ומנין תקח כסף לנסיעה?"

השיב הצדיק כי כוונתו לשהות בדרך אצל קרוביו ומכריו ולקבץ שם את דמי הנסיעה – ארבע מאות שקלי כסף.

שתק רבי מאיר ושקע בהרהורים, ואחר כך שאל: "וכלום לא כרוכה נסיעתך אל קרוביך בביטול תורה? מוטב כי תשב עמי באותו פרק זמן ותהגה בתורה, ואני אאסוף עבורך את הסכום הדרוש". הסכים הצדיק והמתין.

בינתיים ביקש רבי מאיר מפרעמישלאן מהגבאי שיכניסו לחדרו את כל האנשים המבקשים להיכנס.

החלו הבאים להיכנס, ראשון היה יהודי עשיר, גביר בעמיו, הלה דרך כבר על סף חדרו של רבי מאיר, ולפתע הבחין כי בחדר שוהה יהודי נוסף – היה זה הצדיק שנענה להצעת רבי מאיר. נרתע איפוא הגביר לאחור ולא ידע את אשר יעשה - יכנס או לא. כך עמד לו נבוך מן הצד וחכה. חלפו דקות מעטות, שבעיניו של הגביר נדמו כנצח, והנה פצה רבי מאיר את פיו ופנה אל הצדיק ששהה בחדרו: "ברצוני לספר לך מעשה

נורא ישמע גם האיש הזה" – הוסיף בהפנתו פניו אל הגביר – "וילמד מוסר השכל".

וכך סיפר רבי מאיר: "בעיר אחת התגורר עשיר מופלג, בעל נכסים רבים, אבל כגודל עשירותו כך גודל קמצנותו, מעולם לא בא אורח בצל קורתו, מעולם לא זכה איש לסעוד לחם על שולחנו, לעיתים, אמנם הזדמנו עניים לחצר ביתו, אך אל הבית פנימה לא הוכנסו. בעל הבית היה שולח אותם אל שכנו, שהיה ירא ה' והיה מרבה להכניס אורחים.

הגמרא בשבת (לג:) מספרת בענין רבי שמעון ורבי אלעזר שהתחבאו במערה: 'איתבו תריסר שני במערתא, אתא אליהו וקם אפיתחא דמערתא אמר: מאן לודעיה לבר יוחי דמית קיסר ובטיל גזירתיה. נפקו חזו אינשי דקא כרבי וזרעי, אמר: מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה?! כל מקום שנותנין עיניהן מיד נשרף. יצתה בת קול ואמרה להם: להחריב עולמי יצאתם? חיזרו למערתכם! הדור אזול איתבו תריסר ירחי שתא אמרי, משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש. יצתה בת קול ואמרה: צאו ממערתכם, נפקו'.

מדברי הגמרא מתבאר כי מעיקרא היתה הגזירה על רבי שמעון בר יוחאי להיות רק שנים עשרה שנה במערה ולכן כעבור שנים עשרה שנה מת הקיסר ויצאו מהמערה. אולם מחמת שלא יכלו לסבול את האנשים שמתעסקים בחיי שעה היו נותנים עיניהם ושורפים, לכן הוצרכו לחזור למערה עוד שנים עשר חודש נוספים.

אלא שכתב בספר דמשק אליעזר (לרבי אליעזר בן יהודה פרשת לך לך אות קמ"ח) בשם הכתבים, שרבי שמעון בר יוחאי היה ניצוץ מאברהם אבינו, ולכן הוצרך להיות במערה "ג שנים כמו שנות אברהם אבינו במערה כשברח מנמרוד. נמצא כי כבר מתחילה היה צריך רבי שמעון בר יוחאי להיות במערה "ג שנה ולא "ב שנה?

עוד יש לשאול, מדוע לאחר "ב שנה יצאו מהמערה מחמת הודעתו של אליהו הנביא ואילו בפעם השנייה יצאו מחמת הבת קול שאמרה להם "צאו ממערתכם"?

ובביאור הענין נראה לומר בהקדם מעשה עם הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א שנכנס אליו אחד מצדיקי דורו וגילה

וסיפר, ומיד קיבל על עצמו לשנות את מעשיו להיטיב את דרכו ולחזור בו מדרכו הרעה.

עוד נקדים, מצינו כי בכוחו של אליהו הנביא לכפר עוונותיהם של ישראל ולקחת על עצמו את צרותיהם, וכמו שהביא בספר שכחת לקט (עמוד ח') בשם הזוה"ק (מגילת רות), שבכל מוצאי שבת מעיינים בדין מי שנתכפרו עוונותיו בגהינם, כדי שלא להחזירו שם. ומי שנתכפרו עוונותיו, אליהו מביאו אצל מי שמוכן לו להיות אצלו. גם אם יש צדיקים שחטאו במקצת דברים שצריכים במוצאי שבת להשיבו לדונו, אליהו מקבל עליו הדין כדי להגן עליהם ולא יחזירם לגהינם. וזה שאומר בתנא דבי אליהו כמה פעמים "הריני כפרת משכבכם", ולכן אומרים עיני אליהו במוצאי שבת. עכ"ד יעו"ש.

וכן כתב בספר מדרש תלפיות (ערך אליהו ואלישע) וז"ל: כתיבת יד מצאתי בספר אשכנז, שיש במדרש, שפנחס שהוא אליהו שכתוב בו 'ויכפר על בני ישראל', שמכפר והולך עד תחיית המתים. דאליהו נכנס לקבל יסורין תחת כל צדיק וצדיק להיות נידון מעוונות השבוע, ובשביל כך רגילים להזכיר אליהו במוצאי שבת. עכ"ל.

הרי לנו כי אליהו הנביא תפקידו לקחת על עצמו את צרותיהם של ישראל ואם יהודי נגזר דינו לרעה מחמת עוונותיו, מנסה אליהו הנביא להמליץ עליו יושר ולשנות את דינו לטובה.

אולם פעמים גם אליהו הנביא אינו מצליח מחמת גודל עקשנותו של אותו יהודי להישאר במרדו. וכאן מגיע מקומו של הצדיק, שגם הוא תפקידו לקחת על עצמו את היסורים המגיעים לאותו יהודי. וכמו שכתב בספר שבט מוסר (פרק ל"ט) שהצדיק נקרא "נועל דלת בפני הפורענויות", כי מונע שלא יבואו יסורים לעולם וכדוגמת רבי יהודה הנשיא שבכל זמן שהיו לו יסורים, לא מת אדם קודם זמנו ולא הפילה אשה פרי בטנה. וכן הצדיק נקרא "פודה נפשות", כי מוציא את הרשעים מהגיהנם. יעו"ש.

וכמעשה הנזכר שכאשר אליהו הנביא לא יכול היה לציל את העשיר מהגזירה, בא רבי מאיר מפרעמישלאן והצילו.

ומעתה יש לומר, כי בתחילה נגזר על רבי שמעון בר יוחאי ובנו להיות במערה שלש עשרה שנה, אולם בא אליהו הנביא ולקח על עצמו את יסוריהם של רבי שמעון ובנו והוריד להם שנה, ולכן בא והודיע שהקיסר מת ויכולים לצאת מן המערה.

אולם אחר שיצאו רבי שמעון ורבי אלעזר מהמערה והחלו לדון את העולם לכך חובה, והיו נותנים עיניהם ושורפים, ממילא הם אינם יודעים כי תפקידו של הצדיק למנוע פורעניות מהעולם, ולכן יחזרו למערה כדי ללמוד ענין זה, ואכן אחר שיצאו בפעם השנייה אמר רבי שמעון בר יוחאי: "יכול אני לפטור את העולם מן הדין".

ובזה מתורץ היטב מדוע לאחר י"ב שנה יצאו מחמת הודעתו של אליהו הנביא, כי באמת היו צריכים להישאר שנה נוספת במערה ואליהו לקח על עצמו את שנת השלש עשרה, אולם אחר שחזרו למערה וסיימו את תיקונם, יצאה בת קול והודיע להם "צאו ממערתכם" כי סיימו את התיקון הנצרך.

ואכן אצל השכן, דלתו תמיד היתה פתוחה, אף שלא היה עשיר, תמיד היה ביתו וליבו פתוחים לרווחה לכל דכפין. ואף היה מוסיף לתת איזה מענק לעניים בטרם היה שולח אותם לדרכם.

כיון שכך, התעורר בשמים קטרוג גדול על הגביר, שמחמת שאינו נותן צדקה וינינו מכניס אורחים, מן הראוי להעביר את עשרו לשכנו הטוב ממנו.

אולם הגיע אליהו הנביא זכור לטוב ואמר: "אין דנים איש על פי השמועה בלבד, אלך ואראה אם אמנם מגיע לו, לעשיר עונש שכזה!"

הלך אליהו הנביא ודמותו כשל עני והגיע לביתו של העשיר ביום חורף קר ומושלג. לגופו לבש בלויי סחבות וגופו רעד מצינה. בא אל פתח הבית ודפק על הדלת. פתח המשרת את הדלת, החל אליהו הנביא לבקש: "הרשה נא לי להיכנס פנימה ולהתחמם אצל התנור".

"לא אוכל", השיב המשרת, "מהר וצא מכאן, לפני שבעל הבית ירגיש בכך ויסלק אותך. הוא אדם רע וצר עין, ואינו מוכן לעזור לאיש, וכשיראה כי אורח נכנס לביתו – יגרש מכאן את שנינו אל הרחוב המושלג".

עודם מדברים בעל הבית שישב בביתו החמים הרגיש כי רוח קרה נכנסת מפתח הבית ומיד החל לצעוק למשרת: "מי האיש הזה? מה הוא מבקש?"

ברוב מבוכה ופחד דבקה לשונו של המשרת לחכו, אך הנה פצה האורח את פיו ובלו להסס פנה אל בעל הבית ואמר: "האוכל לקבל כוס יין שרף להחיות את נפשי?" הבקשה עוררה את זעמו של בעל הבית. "גרש את האיש הזה מביתי!" צעק לעבר המשרת. והמשרת – צער רב מילא את לבו, אך בליט ברירה פנה למלא את פקודת אדוניו, הוא ניגש אל העני, הובילו החוצה וסגר אחריו את הדלת. מבעד לדלת נשמע קולו של העני, העומד בכפור ובוכה, מפציר ומעורר רחמים, אך בעל הבית עשה עצמו כאילו הקול לא מגיע לאזניו והמשיך בעיסוקיו הרגילים.

כשנוכח אליהו הנביא זכור לטוב, עד היכן מגעת דרגתו הנמוכה של העשיר, כבש פניו בקרקע ובכה, על כי אדם מישראל מסוגל לנהוג כך! חזר ובא לפמליה של מעלה, והפעם לא היו בפיו מילים, הבינו דרי מעלה מתוך שתיקתו, כי גם אליהו הנביא מסכים עתה לביצוע גזר הדין שנחרץ על העשיר הקמפן.

"ואז, כשכלו כל הקיצין", המשיך הצדיק רבי מאיר מפרעמישלאן את סיפורו, "קשה היה לו, למאיר, לישוב במנוחה ולראות כיצד מוטל גזר דין כל כך קשה על אדם מישראל. לא יכול איפה להבליג, קפץ ממקומו ואמר: רבותי! כלל גדול בדינו: 'אין עונשין, אלא אם כן מזהירין', אני אהיה שליח בית דין של מעלה, ואלך להזהירו אזהרה אחרונה. והיה – אם יסכים העשיר להעניק ארבע מאות שקלים של כסף ליהודי הצדיק הזה, הרוצה לעלות לארץ הקודש, ונוסף לכך יקבל על עצמו להיטיב את דרכו ולגמול חסד עם הבריות – ימשיך עשרו להיות בידיו, אך אם, חלילה וחס, ימשיך בדרכו הרעה – גזר הדין יתקיים: כל רכושו ילקח ממנו, וכל ימי חייו יהיה סמוך אל שולחנם של אחרים".

בכי החל להישמע מפתח החדר, הגביר שעמד בפתח, הבין מיד למי היתה כוונתו של רבי מאיר מפרעמישלאן במעשה

ולכאורה מה השייכות בין "קדוש ל"מלאך"?

ומבאר הרה"ק בעל ה'הפלאה' ז"ע בהקדמת ספרו המקנה (אות מג), המלאכים נקראים 'עומדים', כנאמר (זכריה ג, ז): "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה", כי הם עומדים על מקומם תמיד - לא מתקדמים בצדקתם ולא מדרדרים ברשעתם, כי אין להם יצר הרע ואינם עומדים לפני בחירה אם לעשות טוב או רע. אך הצדיקים תמיד הולכים מחיל אל חיל, מתגברים על יצרם ומתרוממים ממדרגה אחת למדרגה גבוהה יותר. וזאת לימדונו חז"ל, רק רב אשר הוא דומה למלאך, שמוותר על ההתעלות העצמית שלו למען טובת תלמידיו, שחוזר שוב ושוב על החומר הנלמד, ולכאורה ברגעים אלו הוא מפסיד את התקדמותו האישית, הוא דומה למלאך, וממנו יש ללמוד תורה.

הרי לנו כי קדוש ומלאך חד הוא, והמשותף בהם הוא הויתור מעצמי למען זולתו.

והנה, התואר "קדוש" ניתן לרבי שמעון בר יוחאי, כמובא בזוה"ק (נשא דף קמה): "מאן הוא קדוש ה' דא רבי שמעון בן יוחאי". כלומר קדוש הוא ביטוי למי שדומה למלאך. והיינו שמוותר מעצמו למען זולתו.

לכן נברא חרוב למאכלו, לומר, כי כל מהותו של רשב"י אינה עבור עצמו אלא רק עבור זולתו כדוגמת השותל עץ חרוב.

ובזה יש לפרש אצל רבי חנינא בן דוסא שאף עליו נאמר (ברכות יז): "אמר רב יהודה אמר רב, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חרוב ואומרת: כל העולם כולו נזונין בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת".

ומדוע רבי חנינא ניזון מקב חרובים?

אלא שרבי חנינא מוותר על זכויותיו שלו שיהיו עבור לזולתו, כדוגמת השותל עץ חרוב, שאינו שותל לעצמו אלא עבור נכדיו.

על פי זה יש להסביר מדוע בחר רבי אליעזר בתנורו של עכנאי להביא ראיה מעץ החרוב ואמר "עץ החרוב יוכיח" (בבא מציעא נט:), כי ההצלחה בלימוד התורה תלויה בכמה מוותר מעצמו עבור זולתו.

וכמו שמצינו בעירובין (יג:): שלש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותנו, והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן והלכה כבית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? מפני שנוחין ועלובין היו ושונין דבריהן ודברי בית שמאי, ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן וכו'. ע"כ.

נמצא, כי זכו בית הלל שתיפסק הלכה כמותן מחמת מידת הענוה שלהם. כלומר השלימות בבין אדם לחבירו נותנת הצלחה בלימוד התורה. וזאת רמז רבי אליעזר שאמר "עץ החרוב יוכיח" שגם הוא מוותר מעצמו למען זולתו וראוי שתיפסק הלכה כמותו.

במדרש תלפיות (ענף חרוב שבמערות רשב"י), כתב וז"ל: כתב לי החכם השלם... ששמע מפה קדוש מדבר מורינו הרב רבי משה גאלאנטי זצ"ל שקיבל מהזקנים איש מפי איש עד רשב"י שהאילן החרוב שהיה לרשב"י במערה בכל ע"ש היה נהפך לאילן של תמרים. ע"כ.

בגמרא (ג:): מסופר המעשה הידוע ברבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו כשנטמנו במערה: "איתרחיש ניסא, איברי להו חרובא ועינא דמיא".

וצריך להבין מדוע מכל עצי המאכל נברא בריאה מיוחדת זו של עץ החרובים?

איתא בתענית (כג.) בעובדא דחוני המעגל: "יומא חד הוה אזל באורחא, חזייה להווא גברא דהוה נטע חרובא. אמר ליה: האי עד כמה שנין טעין? אמר ליה: עד שבעין שנין. אמר ליה: פשיטא לך דחייט שבעין שנין? אמר ליה האי גברא: עלמא בחרובא אשכחתיא כי היכי דשתלי לי אבהתי שתלי נמי לבראי". (תרגום - יום אחד היה הולך בדרך, ראה איש שהיה נטע חרוב. שאל אותו: מתי העץ יניב פירות? ענה לו: לאחר שבעים שנה. אמר לו: וכי אתה בטוח שתחיה שבעים שנה? אמר לו אותו אדם: אני באתי לעולם ומצאתי חרוב נטוע מניב פירות. כמו שאבותי שתלו לי, כך אני שותל לצורך בני).

ומבואר, שנטיעת חרוב היא לא על מנת ליהנות מפירותיו מיד, אלא רק לאחר שבעים שנה. ונמצא שלפי טבעו של עולם ש"מי שנותניו בהם שבעים שנה", אין הנוטע חרוב נהנה מפירותיו.

עוד מצינו, הגאון רבי שמעון שקאפ בהקדמה לספרו שערי יושר מבאר את מצוות 'היייתם קדושים': עניינו של האדם הוא להידמות לריבונו של עולם, וכל מה שריבונו של עולם ברא בעולם הוא בכדי להיטיב. בורא עולם הוא טוב ומכיוון שהוא טוב שלם הוא טוב שמיטיב, כל סיבת בריאת העולם היא בשביל שריבונו של עולם יוכל להיטיב עם הבריאה ואת הכל הוא עושה לטובת הבריות. הקב"ה אינו זקוק לדבר ואין לו צורך בדבר, הוא פשוט טוב ולכן הוא מיטיב. האדם צריך להידמות לריבונו של עולם שכל מהותו, כל עניינו וכל חפצו הוא להיטיב לכולם, "טוב ה' ל'לל" (תהילים קמה, ט), ללכת בדרכיו ושכל רצונו של האדם יהיה להיטיב.

וזהו הצינוי: "קדשים תהיו" (ויקרא יט, ב), קדושים במובן של הקדש, תקדישו את עצמכם. לכל הקדש יש מגמה, אפשר להשתמש בו רק למגמה שלשמה הוא הוקדש - וכך גם ישראל צריכים להקדיש את עצמם לכלל, לא לחשוב על עצמם אלא כל מעשיהם יהיו למען הטבה לכלל ישראל.

ובזה הוא מסביר את דברי חז"ל (ויקרא רבה כד, ט): "קדושים תהיו, יכול כמוני תלמוד לומר כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם", ולכאורה מה שייך להידמות לקדושתו יתברך?

לכן מפרש ר' שמעון שקאפ, שכוונת הפסוק 'קדושים תהיו' היא שתהיו כמוני, וכמו שכוונת הקב"ה היא להיטיב עם הבריות וכל מה שעושה הקב"ה הכל עבור הכלל - כך גם אתם צריכים להיות, הכל למען הזולת.

אחר שביארנו כי מילת "קדוש" שייכת אל מי שמוותר מעצמו עבור זולתו. יש לבאר את הפסוק (שלא ט"ו, מ) "למען תזכרו וְעַשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם". ומתרגם יונתן בן עוזיאל: "ותהוון קדישין הי כמלאכיא דמשמשין קדם ה' אלהכון", כלומר, התואר קדוש ניתן למי שהוא דומה למלאך.

אלא עד סוף כל הדורות, כל העוסק בתורה כרוך הוא במשה, ולזה כינה עסק התורה של ישראל אליו ואמר אקרא, והבן."

ומרבי שמעון בר יוחאי יש ללמוד, כי הרוצה שיתעבר בו ניצוץ נשמת משה רבינו וילמדוהו תורה, זהו רק על ידי שמוותו מעצמו למען זולתו וכדוגמת משה רבינו.

פסח שני

כתב הזוה"ק ברעיא מהימנא (פרשת בהעלותך דף קנב:) וז"ל: מצוה שיעשו פסח שני על אלו שלא יכלו או שנטמאו בטומאה אחרת ולא יכלו לעשות את הפסח במועדו, צריך להבין אם סוד הפסח שהוא סוד האמונה שישראל נכנסו בה שולטת בחודש ניסן, ואז הוא הזמן לשמחה איך אלו שלא יכלו לעשותו במועדו או שנטמאו, יכלו לעשות הפסח בחדש השני הרי עבר זמנו? ומשיב: אלא כיון שכנסת ישראל מתעטרת בעטרה שלה בחודש ניסן, אינה מסירה את כתרה ועטרתה ממנה שלושים יום. וכל אלו השלושים יום, מן היום שיצאו ישראל מפסח יושבת המלכה השכינה בעטרתה וכל צבאה בשמחה, מי שרוצה לראות את המלכה השכינה יכול לראות, הכרוז מכריז כל מי שלא יוכל לראות המטרוניתא המלכה השכינה יבוא ויראה, עד שלא יסגרו את השערים. מתי מכריז הכרוז הזה? בארבעה עשר לחודש השני, כי משם עד שבעה ימים, פתוחים השערים מכאן והלאה יסגרו השערים, ועל זה היא מצות פסח שני.

וכתב בספה"ק עבודת ישראל (ענייני פסח שני): בפרשת בהעלותך (במדבר ט', ט-י) "וידבר ה' אל משה כו' איש איש כי יהיה טמא לנפש", רצ"ל מי שטימא את עצמו בעבירות ולא היה יכול להמשיך עליו הקדושה מפסח ראשון, או בדרך רחוקה, ופירש רש"י נקוד עליו, לומר שלא היה בדרך רחוקה ממש אלא שהיה חוץ מאסקופת העזרה, רצ"ל שהיה רחוק מהשי"ת ואינו יכול לומר "ברוך אתה" כאשר ידבר איש אל רעהו פנים בפנים, לכס, רצ"ל שטימא את עצמו והוא רק לעצמו. או לדורותיכם, שמחמת רוב עוונות הוא מביא באפס מה פגם להצדיק וכו'.

"ועשה פסח לה' בחודש השני בארבעה עשר יום לחודש בין הערבים יעשו אותו וכו'". רצ"ל שימשוך עתה הקדושה עליו על ידי תשובה, כמו שמבואר בזוה"ק, האי יומא כרוזא כריז מאן דבעי למחמא למטרוניתא יחמי ומהאי יומא עוד שבעא יומין תרעין פתיחין.

ובענין סגירת השערים לאחר שבעה, כתב בספה"ק "עבודת ישראל" ליקוטים על תהלים אחר שהעתיק את דברי רעיא מהימנא, כתב: וצריך הענין ביאור, מפני מה שני שבועות קודם חו הקדוש ובא ינעלון תרעין, ואדרבא כל אשר יקרב הזמן לקדושת החג מהראוי שיפתחו השערים למחמי למטרוניתא?

אלא דיש לומר שכיון דאמרו רז"ל, שואלין ודורשין לפחות ב' שבועות קודם יום טוב מענינו של יום, מסתמא הכלה העליונה מתקשטת בקישוטיה בימים הללו, ולכן ניחא נעילת שערים בזמנא ההוא כי אין רשות לאדם ליכנס ולא דרך ארץ הוא, וכמו שכתוב בזוה"ק הקדוש על פסוק "ולא יכול משה אל אוהל מועד וגו' וכבוד ה' מלא את המשכן" וגו' עיי"ש. עכ"ל.

וכוונתו לדברי הזוה"ק (פקודי דף רלה.) "ויביאו את המשכן אל משה", כמו שמביאים את הכלה לבית החתן וכו', וכאן מה כתוב "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וגו'", מה הטעם? משום שהיתה מתקנת עצמה כאשר זה המתקנת ומתקשטת לבעלה, ובשעה ההיא שהיא מתקשטת אינו ראוי לבעלה לבוא אצלה. עד כאן דברי הזוה"ק הקדוש, אשר מהם שאב הקאזניצער מגיד זי"ע ענין נפלא זה.

בכל אופן מדבריו למדנו עד כמה גדולים אלו הימים ומדוע סגורים בהם השערים, וכאשר נתבונן עוד מי היא הכלה ומה המה הקישוטיין, הלא הכלה היא כנסת ישראל מקור נשמתינו, והקישוטיין הם התורה והמצוות אשר עמהם נבוא ליום הגדול להראות את יופינו. והיינו שהשכינה מתקשטת בקישוטיין לפני המלך ואומרת לו ראה עם איהו בן אני באה לפניך, ומגודל השמחה הגדולה יאיר ה' פניו אלינו וישקנו מנשיקות פיהו בעשרת הדברות אשר ישמענו ברחמי ותפסק זוהמתינו.

עוד המשיך וכתב שם "עבודת ישראל", ואפשר עוד לומר הגם דנעלן התרעין כי מבשרי אחזה אלו"ה שאין מדרך ארץ להסתכל בשעת הקישוטיין, מכל מקום כשהצדיק מקטין את עצמו והוא בעיני עצמו אפס ואין בהחלט מחשבתו וקטן בעיני עצמו, יש לו רשות ליכנס גם בימים הללו, כי מבשרי אחזה, כי לפני הקטן אין בושא לעשות שום דבר, ואדרבא דרך להניק לולד ולקשט את עצמה וכן הענין כשמקטין האדם את עצמו אז כל השערים פתוחין.

ובפשטות "ל שנהפך עץ החרוב לתמרים בדווקא, הוא משום, דתמרים הוו מידי דסעיד כדאיתא בריש פרק כיצד מברכין, ויקיימו בזה דין סעודות שבת קודש. אולם לפי דרכינו יש לומר טעם אחר כי גם אצל התמר מצינו גידול של שבעים שנה. כפי שמובא בשם רבינו בחיי (ראה ענף יוסף על עין יעקב שבת שם בשם מדרש), וז"ל: כשם שהלולב אין פרוי אלא לסוף שבעים שנה, כך עולם הבא אינו אלא לסוף שבעים שנה, שנאמר 'מי שנותניו בהם שבעים שנה'.

הרי שגם התמרים הם כמו חרובים ומסמלים את העשיה למען הזולת.

ולכן כלת יהודה נקראת "תמר", כי גם התמר בדומה לחרוב מסמל את העשיה עבור השני ושמו של האדם מורה על מהותו ו"תמר" שהסכימה לוותר על חייה עבור שלא לבייש את יהודה, נקראת על שם ה"תמר".

עוד יבואר בזה, כתב בספה"ק תפארת שלמה (ענייני ל"ג בעומר) וז"ל: מאשר כי הוא היה משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה רעיא מהימנא וזכותו עומד לנו להיות לעזר לכל הבאים לטהר אשר בשם חסיד יקרא יזכך נשמתו ע"י לימוד הזוהר הקדוש. עכ"ל. כמו כן מובא בשם צדיקים שנהגו ישראל לומר ל"ג בעומר אף שבנוסח הברכה אנו אומרים "ל"ג לעומר", משום של"ג בעומר הוא בגימטריא משה.

ובזהר חדש (רות דף קד:) אמר רבי מאיר על רשב"י: "שבחא דיליה מי יכיל למיקם ביה, מי לאו גדול כמשה". ובספר הילולא דרשב"י מפרט ששים ענינים ומדריגות שמצינו אצל שניהם בשוה. גם מביא שם משם האריז"ל לקוטי הש"ס (ריש שבת) בזה"ל: "רשב"י היה ניצוץ ממש רבינו ע"ה וכמו שמשוה ברח מפני חרב פרעה והשיג שלימותו שם במדבר, כך רשב"י ברח מפני הקיסר למערה במדברא דלוד, והשיג שם שלימותו".

ומבואר כי רשב"י הוא ניצוץ נשמת משה רבינו, ויש לומר כי זכה לכך משום, שכמו שמשוה רבינו הגיע לכל מעלתו על ידי ויתור עצמי למען הזולת, וכדברי המהרח"ו בספרו שערי קדושה (ח"ב, שער ד'): "...לא זכה משה לכל מעלותיו, אלא שהיה אוהב לישראל ומצטער בצרתם. כמו שאמרו ז"ל (שמ"ר א, כז) על "אירא בסבלותם", ועל הפסוק (כי תשא ל"ב, ל"ב) "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא". ולכן היה שקול ככל ישראל כמו שכתוב (ישעיה ס"ג, י"א) "ויזכור ימי עולם משה עמו". עכ"ל.

כך רשב"י זכה למעלתו על ידי ויתור עצמי למען הזולת.

ומובא בתיקוני הזוהר (תיקון ס"ט דף קיב.) "ואתפשטותיה (- של משה רבינו) הוא בכל דרא ודרא בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא". לכן החכמים היו קוראים אחד לשני בשם "משה" כמובא במסכת שבת (קא: וכו"ה בסוכה לט. ובביצה לח:) שאמר רב ספרא לרבא "משה שפיר קאמרת", כפי שכתב האור החיים הקדוש בביאור הכתוב "וְאַתָּה תִּצְוֶה", כי "כל תלמיד חכם יש לו ניצוץ מנשמת משה, ולזה רבותינו ז"ל היו קוראים זה לזה משה, כי הוא זה המדבר בבחינת נפש הלומדת תורה, והוא אומרו וְאַתָּה תִּצְוֶה, על דרך אומרו (תהלים צ"א, י"א) 'כי מלאכיו יצוה לך', שהוא לשון צוותא, ליווי לאיש ישראל הנכבדים".

ובפרשת האזינו פירש האור החיים הקדוש את הפסוק: "פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הִבּוּ גֹדֶל לְאַלְהֵינוּ" בלשון יחיד, שרמז לכך "שנפשות כל עוסקי תורה הם ניצוצי משה, ולא דור המדבר לבד